

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

VWS

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

4203301-1087203-DMO

Datum 2 oktober 2025
Betreft Motie Van Aelst-den Uijl c.s.

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van het begrotingsdebat van VWS is op 8 april jl. de motie van het lid Aelst-den Uijl c.s. aangenomen waarin de regering wordt verzocht om de Eerste Kamer binnen drie maanden te informeren over de voortgang van de implementatie van de Europese richtlijn geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, specifiek met betrekking tot de financiering van forensisch medisch onderzoek na seksueel geweld en het waarborgen dat slachtoffers van seksueel geweld niet geconfronteerd worden met de kosten van 'rape kits'. Met deze brief kom ik aan deze motie tegemoet.

Zorg en hulp na seksueel geweld in Nederland

In Nederland vinden we het van wezenlijk belang dat slachtoffers van geweld, waaronder seksueel geweld, onmiddellijk goede hulp kunnen krijgen. Slachtoffers van seksueel geweld kunnen kosteloos hulp zoeken bij het Centrum Seksueel Geweld (CSG). Het CSG is een samenwerkingsverband van diverse organisaties in Nederland, waaronder ziekenhuizen, GGD's, politie, Slachtofferhulp Nederland en GGZ. Ongeacht via welke organisatie een slachtoffer binnenkomt, vindt actieve samenwerking tussen de organisaties plaats. Op die manier is er altijd een ingang en opvolging.

Op basis van de situatie van het slachtoffer wordt bepaald welke medische zorg en hulp nodig is. Zo kan een slachtoffer een forensisch medisch onderzoek krijgen om sporen van de dader veilig te stellen. Daarnaast kan een slachtoffer medische zorg en psychologische ondersteuning krijgen. Er is daarmee niet één standaardpakket aan zorg en hulp dat wordt geboden, maar er wordt maatwerk geleverd per slachtoffer, op basis van zijn of haar behoeftes.

Het forensisch medisch onderzoek wordt uitgevoerd door een forensisch arts in opdracht van de politie. De kosten voor het forensisch medisch onderzoek (rape kit) komen nooit ten laste van de zorgverzekering en het eigen risico.

Naast het forensisch onderzoek kan ook medisch onderzoek worden gedaan dan wel medische zorg geleverd, gericht op de fysieke gezondheid van het slachtoffer. Voor sommige medische zorg geldt het eigen risico vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw).

Kenmerk
4203301-1087203-DMO

De hoogte van het eigen risico dat in rekening wordt gebracht is afhankelijk van welke Zvw-zorg een slachtoffer nodig heeft en/of het eigen risico al volledig of deels is verbruikt aan andere vormen van zorg op het moment dat een slachtoffer na seksueel geweld medische zorg ontvangt.

Het Nederlands zorgstelsel is zo ingericht dat op iedere verzekerde van 18 jaar en ouder het wettelijk verplicht eigen risico van toepassing is. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt of de medische noodzaak voor zorg ontstaat door ziekte, een aandoening of een externe oorzaak zoals geweld.

Pilot vergoeding wettelijk verplicht eigen risico na seksueel geweld

In 2020/2021 hebben de ministeries van Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport, via een tijdelijke ministeriele regeling, een pilot uitgevoerd voor het vergoeden van het wettelijk verplicht eigen risico. Gedurende de pilot konden acute slachtoffers die hulp zochten bij een CSG een vergoeding van het eigen risico aanvragen. Ook is wetenschappelijk onderzoek gedaan om te achterhalen of het moeten betalen van het eigen risico een mogelijke drempel voor acute slachtoffers van seksueel geweld vormde bij het zoeken van hulp.

Uit het onderzoek bleek dat slachtoffers van seksueel geweld verschillende drempels kunnen ervaren bij hun keuze om hulp te zoeken. Meest voorkomend zijn schaamte- en schuldgevoelens (zelfverwijt) en angst (voor negatieve reacties of represailles van de pleger). Het mogelijk moeten betalen van (een deel van) het eigen risico vormde daarbij geen zwaarwegende drempel. Uit het onderzoek bleek ook dat sommige slachtoffers aangaven dat wanneer (een deel van) het eigen risico werd gefactureerd, getornd werd aan hun gevoel van rechtvaardigheid; zij moesten betalen omdat een ander hen leed had aangedaan. Dit is te begrijpen. Echter zijn er meer voorbeelden van slachtoffers voor wie volgens dezelfde redenering, een uitzondering op het eigen risico als wenselijk kan worden ervaren. Uitzonderingen gelden allen voor huisartsenzorg en verloskundige zorg. Een verdere uitzondering van het eigen risico voor bepaalde groepen mensen die zorg nodig hebben is daarmee niet aan de orde.

Europese richtlijn geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld in relatie tot seksueel geweld

In de Europese Richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld worden verschillende verplichtingen gesteld aan de lidstaten ten aanzien van de zorg voor slachtoffers van seksueel geweld. De Europese richtlijn schrijft dat er gratis toegankelijke hulp beschikbaar moet zijn, maar laat daarin ook ruimte voor het nationale zorgstelsel van de lidstaten, zoals opgenomen in het 3^e lid van artikel 26.

Tot slot, slachtoffers van seksueel geweld krijgen geen kosten in rekening gebracht voor forensisch medisch onderzoek. Eventuele kosten van andere medische zorg kunnen in rekening worden gebracht via het wettelijk verplicht eigen risico zoals dat in Nederland geldt. Een uitzondering maken voor bepaalde groepen mensen die hulp nodig hebben leidt al snel tot onrechtvaardigheid voor andere groepen mensen en is daarom niet wenselijk. Daarbij toont het eerdergenoemde onderzoek aan dat het mogelijk moeten betalen van (een deel van) het eigen risico geen zwaarwegende barrière vormt voor slachtoffers het zoeken van hulp.

Kenmerk
4203301-1087203-DMO

Hoogachtend,

de staatssecretaris Langdurige
en Maatschappelijke Zorg,

Nicki J.F. Pouw-Verweij

Aan
CC

SLMZ
MVWS

Deadline: 10 september 2025

nota

TER BESLISSING

Motie Van Aelst-Den Uil c.s.

VWS
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning

Opgesteld door

Datum
1 september 2025

Kenmerk
4203301-1087203-DMO

Zaaknummer
1087203

Bijlage(n)
1. Kamerbrief

1. Aanleiding

Tijdens de begrotingsbehandeling van VWS aangenomen motie Van Aelst-Den Uil c.s. over financiering van forensisch medisch onderzoek na seksueel geweld.

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met verzending van bijgaande brief (bijlage 1) aan de Eerste Kamer, waarin de motie wordt afgedaan.

Reden voor deadline: de motie verzoekt tot informeren binnen 3 maanden vanaf april. Vanwege benodigde interdepartementale afstemming en het zomerreces is de termijn overschreden.

3. Kernpunten

- De motie verzoekt de regering om de Eerste Kamer binnen drie maanden te informeren over de voortgang van de implementatie van de Europese Richtlijn, specifiek met betrekking tot de financiering van forensisch medisch onderzoek na seksueel geweld en het waarborgen dat slachtoffers van seksueel geweld niet geconfronteerd worden met de kosten van 'rape kits'.
- Met de bijgevoegde brief wordt (beknopt) ingegaan op:
 - de hulp aan slachtoffers van seksueel geweld in Nederland:
 - deze hulp wordt geleverd door het Centrum Seksueel Geweld (CSG); een samenwerkingsverband van verschillende netwerkpartners;
 - het CSG biedt forensische, medische en psychologische hulp;
 - het forensisch medisch onderzoek wordt uitgevoerd door een arts in opdracht van politie. Hieraan zijn géén kosten voor rekening van het slachtoffer.
 - het wettelijk verplicht eigen risico vanuit de Zvw, waardoor voor sommige medische zorg aan slachtoffers van seksueel geweld er kosten voor rekening van het slachtoffer zijn;
 - de EU-richtlijn geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld:
 - Het artikel dat verwijst naar kosteloze hulp laat ruimte voor het nationale zorgstelsel van de lidstaten
 - de pilot vergoeding eigen risico aan slachtoffers seksueel geweld:
 - uit de pilot en onderzoek hiernaar bleek dat slachtoffers verschillende drempels ervaren om de stap naar hulp te zetten na het meemaken van seksueel geweld;

- het moeten betalen van (een deel van) het eigen risico vormde niet de doorslaggevende barrière om de stap naar hulp te zetten;
- zwaarwegende factoren bestaan uit gevoelens van schaamte, schuld en angst;
- een uitzondering maken op het eigen risico is niet wenselijk vanwege een onrechtvaardigheid naar andere groepen slachtoffers (waarbij leed ook wordt aangedaan door iemand anders en zij kosten krijgen van het eigen risico).

Datum
1 september 2025
Kenmerk

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

- Tijdens het commissiedebat Emancipatie op 18 juni jl. stelde kamerlid Van Dobbe (SP) vragen over medische kosten en de bijdrage die slachtoffers van seksueel geweld in rekening krijgen gebracht na het ondergaan van medisch onderzoek. SOCW heeft toegezegd om met haar collega van VWS in gesprek te gaan hierover.
- In 2021 zijn door kamerlid Van Nispen (SP) schriftelijke vragen gesteld over de kosten die in rekening worden gebracht bij slachtoffers van seksueel geweld en het wegnemen van barrières bij slachtoffers om hulp te zoeken.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

- Naar aanleiding van de pilot 'vergoeding wettelijk verplicht eigen risico na seksueel geweld' is de Kamer geïnformeerd over de pilot en het onderzoek hiernaar. In deze brief is uitgebreid toegelicht waarom het uitzonderen van het wettelijk verplicht eigen risico niet wenselijk is.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld
n.v.t.

d. Gevolgen administratieve lasten
n.v.t.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties
n.v.t.

f. Juridische aspecten haalbaarheid
n.v.t.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Intern: DMO, DZ
Interdepartementaal: JenV

h. Toezeggingen
n.v.t.

i. Fraudetoets
n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum

1 september 2025

Kenmerk